

Megállt az élet?

Gyarló az ember. Pestre mentem, Pestről jöttem. Az állomási hangos már azt kuruttyolta, hogy buszos megszakítás lesz Félégházától Kecskemétiig, de azt még nem tudtuk, hogy miért. A legtermészetesebb, hogy baleset történt. Kisiklott a vonat. Mert ez egy kisiklós vonal, a múltkor is képes volt kisiklani a Nyugati tövében. A busz masinisztajától meg azt hallottuk, hogy péntekig vannak ok ide rendszeresítve, és ebből sokan arra következtettek, ha ilyen irtozatos kisiklás történt volna, akkor azt már harangoznák a rádióban is, tévében is, újságban is. Száz szónak is egy a vége, aranyosan, gyorsan, simán ment az átszállás és a visszaszállás, oda-vissza. Kezdünk megtanulni kölcsönös érdekek alapján jól együttműködni? A fogaskerekek végre jól kapaszkodnak egymásba.

Amióta az eszemet tudom, mindig villamos várta a vonatot. Néha több is, azért tettek oda pótvágányt. Sajnos, ezt a jó szokást az autóbuszok nem tudták átvenni. Kicsorbultak a fogaskerekek. Többször szóvá tettem, ki is oktattak mindig, hogy rendnek muszáj lenni. A rend pedig abban állott akkor éppen, hogy tessék nyugodtan bírni az ázni, legalább húsz kemény percekig, mert a busz éppen most húzta ki a fáját a megállóból. Nehogy föl tudjunk szállni rá.

Első gondolatom most ez: kellett nekem szapulnom a buszt, lám, kedvet kapott rá a villamos is. Csorbulási járvány érte el a fogaskereket. Most nem esett, dögmeg volt, behúzódtam az árnyékba, onnan figyeltem, se busz, se villamos. Nem húsz percig, de fél óráig se. Bár sokan várokoztunk, engem elöntött a mérhetetlen magányosság. Ez a város egyszerűen meghalt. Nem kihalt, mert ıme, mi is megvagyunk, de busz és villamos nélkül halott. Áporodott tikkadságban megállt az élet. Nem lüktet a szív, eldugtak az erei.

Pardon, itt a föltámadás, csuklós busz gördül rá a vágányra. Ki is van írva, hogy villamospótló. Senki nem tudja, mi a jó fene ez, és nem is jelenti be senki. Az utasnak minek mindjárt mindent tudnia? Sztrájk ütötte föl a fejét, vagy győztek a varangyok? Nagyon figyeltem, egy fia villamos se jött szembe velünk.

Rendületlenül a síneken megy a gumikerekű busz, és akárhogyan kapaszkodunk is, érezzük, nem szokta a cigány a szántást. A Kelemen utcában álldogál néhány szerelvénnyel, és mindegyik villogtatja a vészjelzőjét. Az egyik előtt autó áll keresztben, az előtt meg rendőrautó. Kocsi hátán kocsi később is, és hatalmas nyüzsgés. Itt valami történt! És régen történhetett, mert az is időbe tellett, amíg a villamospótlót előállították. Nagy megrázkódtatásában annyira megkukult azonban a sofőrünk, egy szóval nem mondja, mi történt. Nehogy megtudja az ellenség?

Itt benn, a szerkesztőségben gyűjtöttak szikrát a fejemben. Sajnos, baleset történt. Bicyklist gázolt valami a Fekete Ház előtt. Ennyire gyarló az ember. És én még azt hittem az előbb, hogy Szegeden megállt az élet.

H. D.

A levegőt is vizsgálják

MUNKATÁRSUNKTÓL

Várhatóan még idén dönt a Legfelsőbb Bíróság a Csongrád megyei önkormányzat felülvizsgálatai kérelméről, amely a levéltárosok pótlékával kapcsolatos – tudtuk meg a bíróságtól.

A megyei levéltárakban dolgozók pert indítottak, hogy megkapják azt a juttatást, amelynek pontos neve: „egészségkárosító körülmények között végzett munka után járó pótlék”. A jogerős bírósági döntés igazat adott a levéltárosoknak, a megye ki is fizette az összeget, ami kilencvenmillió forintjába került. Ugyanakkor felülvizsgálatai kérelmet

küldött a Legfelsőbb Bírósághoz az ügyben.

Bobvos Pálné aljegyző kérdésünkre elmondta, a bíróság állásfoglalásától függetlenül elvégzett a megyei önkormányzat a levéltárakban a kockázati elemzést. A kiírásra jelentkező cégek közül a közbeszerzési bizottság kiválasztja azt, amelyik minden munkahelyen megvizsgálja többek között a levegő szennyezettségét is. Erre a nyári szünet előtt 5 millió 600 ezer forintot szavazott meg a közgyűlés. Ellenzéki oldalon ezt pénzkidobásnak minősítették, úgy vélték, bele kellene nyugodni az ítéletbe. Ám az ülésen az is elhangzott: ezt a vizsgálatot az ÁNTSZ kérte.

A Tiszatáj kiadásában megjelent az ötrészesre tervezett életműsorozat második kötete

Baka István prózái és drámái

Bombitz Attila gondozásában és utószavával megjelent a Tiszatáj-könyvek sorozatban Baka István ötrészes életműsorozatának második kötete, amely a költő összegyűjtött prózáit és drámáit adja közre. A szakemberek úgy tartják, Baka novellái, elbeszélései, kisregényei a verseivel egyenértékűek.

Baka István halálának tizedik évfordulójára – a 2003-ban napvilágot látott összegyűjtött versek után – a költő prózáit és drámáit tartalmazó kötetet is kiadta a Tiszatáj. Az ötrészesre tervezett életműsorozat második kötetét Bombitz Attila szerkesztette. A prózagyűjtemény egyik fő forrása az 1991-ben a Pannon Könyvkiadónál megjelent Beavatások című kötet volt, amelynek teljes anyagát közreadták, kiegészítve Baka első prózái írásával, A Város és az Idegen című elbeszéléssel, amely később a Transzcendens etűd címet kapta. A kötet szerkesztése közben derült ki, hogy ezt a címet eredetileg egy költemény viselte, amely kimaradt a gyűjteményes verseskötetből. Most közös címmel megtalálhatjuk mindkettőt. Baka két drámáját, A völgy felett lebegő lányt és A korinthoszi menyasszonyt is olvashatjuk az új könyvben, amelynek borítólapját a szegedi barát, Pataki Ferenc festőművész a korinthoszi menyasszony című alkotásának felhasználásával Annus Gábor tervezte.

Prózaíró munkássága teljesen egyenértékű a költészetével. Izgalmas megfigyelni azt is, ahogyan a versek vezérmotívumai előjönnek az elbeszélésekben is. Míves prózai szövegei fontos értékei a magyar irodalomnak. A nyolcvanas évek elejétől prózában is szuverén világot teremtett, amiről ma még kevesen tudnak. Prózai írásai így, egy kötetbe gyűjtve most jelentek meg először. Drámái közül A korinthoszi menyasszonyt sikerrel játszotta a zalaegerszegi színház, özege, Baka Tünde pedig azon dolgozik, hogy hangjátékai is megjelenhessenek CD-n – mondja Olasz Sándor irodalomtörténész, a Tiszatáj főszerkesztője.

A könyvpremiert ma 19 órakor a Grand Café művészmuzei vetítőtermében tartják, ahol Bombitz Attila és Olasz Sándor beszélgetnek. A kötetben is szereplő Szekszárdi mise című kisregényből Orbán György ad elő részletet.

HOLLÓSI ZSOLT

Fényképalbummal ünnepel a fogadalmi templom

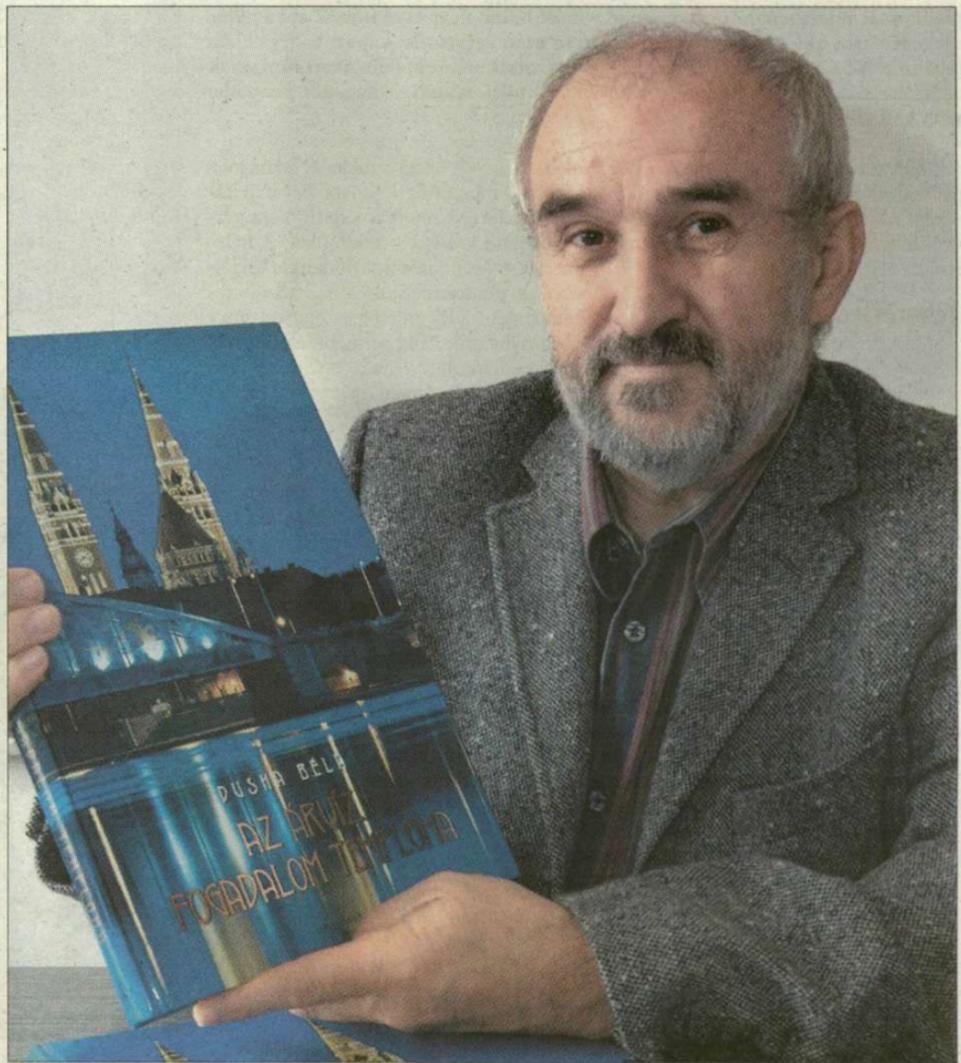
A szegedi dóm rejtelmerei

Páratlan szépségű ajándékot kapott az idén hetvenötödik születésnapját ünneplő szegedi dóm. A Dusha Béla fényképeiből összeállított Az árvízi fogadalmi temploma című albumot Gyulay Endre megyés püspök ma délután négy órakor mutatja be a dómban.

A fogadalmi templom Szeged emblematikus épülete: egyedi sziluettje összekapcsolódik a várossal. A Schulek Frigyes által megálmodott ám a költségek csökkentése miatt Foerk Ernő asztalán módosított tervek alapján 1930-ra elkészült épületről eddig még nem született átfogó fotóalbum.

Dusha Béla szegedi fotóművész 1988-tól egészen 2005 nyaráig több ezer képet készített a templomról, amelyből 656 fotó felhasználásával állította össze könyvét. Az Alexandra Kiadónál megjelent kiadvány nem csupán a dómnak mint építészeti remekműnek precíz bemutatása. Dajkó Pál város- és művészettörténeti szövegei gazdagon alátámasztják a pazar képanyagot, az általa válogatott versek megállásra, elgondolkodásra készítetik az olvasót. Dusha Béla törekvése, hogy étellel töltse meg a kötetet, kiválóan sikerült. A szekciók és freskók sorát gyakran szakítja meg egy-egy portré vagy emberekkel teli életkép. Kispapok hógolyóznak a templom előtti téren, frissen összedott ifjú pár mosolyog egymásra, az elsőáldozók talpig fehérben pedig – a fényképező lenszében keresztül – mirá-

Statikus építményt fényképezni mindig elég nehéz feladat – mondta el a több kiadást megért Szegedi fények című albumot is jegyző Dusha Béla. – Nem elég egyszer lefotózni, nagyon alapos előtanulmány kell hozzá. Nemcsak az a fontos, milyen évszak van, hanem az adott hónaptól, a

Dusha Béla az utóbbi időben szinte a dóm lakója volt

Fotó: Frank Yvette

naptól, sőt még akár a perctől is függ, a fények hogyan változtatják meg a témát.

A fotóművész ugyan harminc éve járja a dómot, de még az utolsó hetekben is tartogatott számára rejtett szépségeket egy különös perspektíva vagy egy be-

szűrődő fény sugar. – Legtöbbször egyedül voltam a dómban – meséli az alkotó –, ilyenkor megesezt, hogy az érkező Kondé Lajos plébános sem számított rám: amikor a sötétből előléptem egy oszlop mögül, kissé ijedten kérdezte: Béla, te már itt laksz?

Gyulay Endre szeged-csanádi megyés püspök ezt írta a könyv előszavában: „Szemével és szívével olvassa e könyvet, aki kézbe veszi, hogy örömet és lelki felüdülést találjon benne!”

FAZEKAS GÁBOR

A szovjet Gulág históriája

A Terror Háza Múzeum a második világháború lezárásának hatvanadik évfordulóján felhívást tesz közzé azon magyar állampolgárok felkutatására, beszámolóik, esetleg személyes tárgyaik összegyűjtésére, akik civil internáltaként, hadifogolyként, vagy a szovjet katonai törvénszékkel elítélteként járták meg a Szovjetunió kényszermunkatáborait. Azok jelentkezését várják, akik szovjet kényszermunkatáborokban voltak, vagy akiknek tudomásuk van a munkatáborokról megjárta, még élő vagy elhunyt magyar állampolgárokról. A felhívásra december 31-éig jelentkezhetnek az érintettek levélben (Terror Háza Múzeum, 1062 Budapest, Andrassy út 60.), e-mailben (gulag@terrorhaza.hu), vagy telefonon (06-1-374-2606). További információ a www.terrorhaza.hu internetes címen található.

Bemutatódömping vár a szegedi társulatra

Carmen és Reviczky

Szegeden háromszor-négyszer több bemutatóval várja a színház ebben az évadban a közönséget, mint más megyei városokban. Az operatársulat első premijere a Carmen, a prózai tagozaté az ősbemutatóként október közepén színpadra kerülő Egressy-dráma, a Reviczky lesz.

A Hegedűs a háztetőn szeptember 30-i premijével kezdti az évadot a Szegedi Nemzeti Színház társulata. Olyan nagy az ostrom a Gregor József, Fekete Gizi illetve Vajda Júlia főszereplésével színe kerülő világhírű musical jegyeiért, hogy már csak korlátozott számban kaphatók – mondta a teátrum októbertől megkezdett Székelyi József színidirektor, aki hangsúlyozta: csapatával háromszor-négyszer több bemutatóval várja ebben az évadban a publikumot, mint más megyei városok színházai. A rendkívül színes kínálattal szeretnék bizonyítani: jól sáfárkodnak az önkormányzat által megszavazott másfél milliárdos költségvetéssel. Az operatársulat október 14-én Bizet Carmenjének premijével kezd a szezon. A Bal József rendezésében színpadra kerülő produkcióban a Szegedről indult operaházi Szolnoki Apollóniát és az Eboliaként már korábban bizonyított énekkari szólistát, Tóth Juditot láthatja a közönség a címszerepben.

Egy nappal később a kisszínházban tartják a Portugállal néhány éve a Tantuszban már sikert aratott szerző, Egressy Zoltán tíz évvel ezelőtt írt darabja, a Reviczky ősbemutatóját. Az

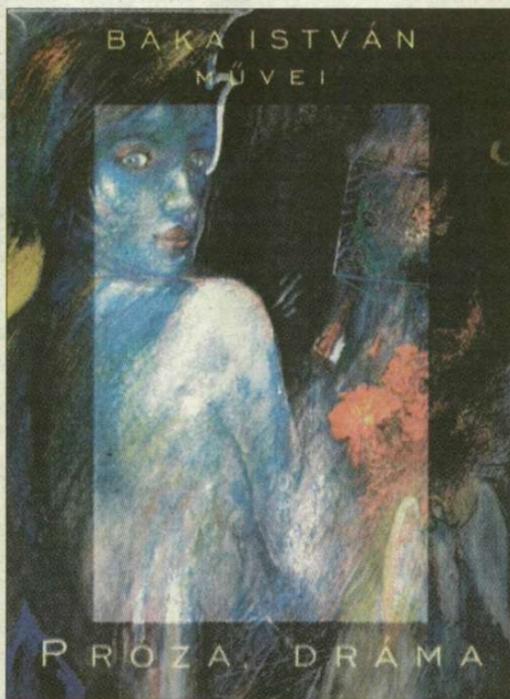
LÓDZBA MENNEK

Szegeden tárgyalt a napokban a Kazimierz Dejmek idején világhírűvé vált progresszív színház, a lódzi Teatr Nowy vezérkara, és a novemberi nemzetközi színházi fesztiváljukra két darabbal is meghívták a Tisza-parti társulatot Lengyelországba. Mrozek Nyílt tengeren és Enquist A nap huszonötödik órája című egyfelvonásosát Búcsú a 20. századtól közös címmel egy estén játsszák majd a szegediek Lódzban.

Arany utáni évtizedek egyik legnagyobb költőjének tartott Reviczky Gyulát Pataki Ferenc alakítja Hargitai Iván rendezésében. Pásztor Erzi, Papp Gabriella, Járai Máté és Boncz Ádám főszereplésével tűzik másorra október végén a gyermekbérletben látható Bors néni című zenés meséjátékot.

Székelyi József fontosnak tartja az együttműködést a Szegedi Tudományegyetemmel – ennek jegyében október 21-én színházi speciálkollégiumának egyik hallgatója, Nagy Milán Beületjáték című színdarabját játsszák az SZTE Aulájában fellolvasószínház előadást Galkó Bence rendezésében. Ugyancsak az őszi kulturális fesztivállal közös program: október 30-án mutatja be a Szegedről indult koreográfus, Duda Éva és társulata Saint-Exupéry: A kis herceg nyomán készült Bolyongó című táncszínházi előadást.

H. ZS.

A kötet borítólapja Pataki Ferenc A korinthoszi menyasszony című festményének felhasználásával készült